

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Науково-навчальний інститут фінансів, економіки та менеджменту
Кафедра фінансів і банківської справи

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали III Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
з міжнародною участю**

1 грудня 2016 р.– 10 січня 2017 р.

Полтава
2017

УДК 330.336
ББК У9 (4Укр) 262-983
Е45

Редакційна колегія:

В.О. Онищенко, д.е.н., професор; З.С. Варналій, д.е.н., професор;
Г.В. Козаченко, д.е.н., професор; Л.О. Птащенко, д.е.н., професор;
С.В. Онищенко, к.е.н., доцент; Т.М. Завора, к.е.н., доцент;
Л.А. Свистун, к.е.н., доцент; Ю.С. Худолій, к.е.н., доцент.

Е45 Економічна безпека: держава, регіон, підприємство:
Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю, 1 грудня 2016 р.– 10 січня 2017 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 247 с.

ISBN 978-966-616-147-8

У збірнику матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю розглядаються актуальні проблеми економічної безпеки держави, регіону та підприємства, теоретичні та методологічні аспекти системотворення економічної безпеки та її сучасні концепції, особливості інституціонального та правового забезпечення економічної безпеки об'єктів всіх рівнів економічної системи, а також забезпечення економічної безпеки в системі освіти.

Участь у конференції взяли науковці та практики з м. Київ, Львів, Сєверодонецьк, Дніпро, Тернопіль, Харків, Лисичанськ, Чернігів, Суми, Полтава і Полтавської області.

Призначений для фахівців з економічної безпеки, науковців, викладачів, аспірантів, докторантів та студентів.

УДК 330.336
ББК У9 (4Укр) 262-983

ISBN 978-966-616-147-8

© Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКОЛОГІЇ

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМНІ ОБЛАСТІ В ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕКОЛОГІЇ

Г.В. КОЗАЧЕНКО..... 11

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Л.М. БЕРЕЗІНА..... 15

ВПРОВАДЖЕННЯ «SOLVENCY II» – ШЛЯХ ДО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ

Т.М. БОЛГАР..... 18

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

В.М. БУТ, І.В. БАЛАБАСЬ..... 21

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА»

О.І. ВАСИЛЕНКО, А.В. ГУЗЬ..... 27

МЕДІАЦІЯ ЯК МЕТОД ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ЩОДО РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПРОБЛЕМНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

Г.О. КРАМАРЕНКО..... 29

ДО ПИТАННЯ ВАЖЛИВОСТІ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

В.П. МАРТИНЮК..... 33

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

І.І. ЛУГОВА, Р.Б. ВАРЧЕНКО..... 35

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАХИСНОГО ПІДХОДУ У БЕЗПЕКОЛОГІЇ

Є.І. ОВЧАРЕНКО..... 39

БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ

С.В. ОНИЩЕНКО..... 42

ГІПОТЕЗА АДАПТИВНОГО РИНКУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЕВОЛЮЦІЙНИХ ПРИНЦИПІВ ДЛЯ ПОЯСНЕННЯ ПОВЕДІНКИ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

О.Л. ПЛАСТУН..... 46

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА:
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПОНЯТЬ

Ю.С. Погорелов 49

АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ СУЧАСНИХ КОНЦЕПЦІЙ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ
ІНСТРУМЕНТАРІУ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНОЮ БЕЗПЕКОЮ

К.С. Соловійова, П. В. Отенко 52

О ПОРОГОВЫХ ЗНАЧЕНИЯХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ КАК СУБЪЕКТИВНЫХ
ИНДИКАТОРАХ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

В.А. Рач 55

ГОЛОВНЕ ДЖЕРЕЛО ПОТЕНЦІЙНИХ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ
БЕЗПЕЦІ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ В ЕКОНОМІЦІ, ОСНОВАНОЇ
НА ЗНАННЯХ

О.В. Россошанська 57

ФІСКАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: БЕЗПЕКОЗНАВЧИЙ
ПОГЛЯД

Н.В. Шупрудько 61

**СЕКЦІЯ 2. ПРОБЛЕМАТИКА СИСТЕМОТВОРЕННЯ В
ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕКОЛОГІЇ: ДЕРЖАВА,
РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО**

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК ПРОЦЕС РОЗВИТКУ ТА СТАНОВЛЕННЯ
СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Є.А. Івченко 64

МІСЦЕ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ У
СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВОЮ ТА
СУСПІЛЬСТВОМ

Н.Я. Михаліцька, М.І. Копитко 66

ПИТАННЯ СИСТЕМОТВОРЕННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕКОЛОГІЇ:
ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

В.А. Панасенко, А.І. Павленко 69

СЕКЦІЯ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНУ, ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ТА НАПРЯМИ ДІЙ

FISCAL DECENTRALIZATION AS A DETERMINANT OF ECONOMIC SECURITY REGIONS

V.O. ONYSCHENKO, O.M. BONDAREVSKAYA..... 77

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

З.С. ВАРНАЛІЙ..... 79

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Р.Р. БЛИК..... 84

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Н.В. БОБОШКО, Т.О. ТЕЛЮРА..... 87

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ ЯК ІНТЕГРОВАНІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ ФАХІВЦЯ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Ю.В. БОРДЮГ..... 91

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В.А. БОСЕНКО, М.В. ЗЕЛЬСЬКИЙ..... 94

СТРАТЕГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

К.В. БУТЕНКО, В.В. САЛО, М.А. СЕМЕНЕНКО..... 97

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ю.Є. ВЕЛИЧКО, ЗАБОРОВЕЦЬ Ю.О..... 100

ВИЗНАЧЕННЯ СТУПЕНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

О.О. ГАВРИЛЕНКО, І.Д. САХНО..... 103

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ

А.Д. ГЛУШКО, К.В. БАБЕНКО, Б.А. АНТИПЧУК..... 106

ТЕРМОМОДЕРНІЗАЦІЯ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ: СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Т.М. ЗАВОРА..... 109

АЛГОРИТМ СТВОРЕННЯ СЛУЖБИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З.Б. Живко.....	113
ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В.О. Ільченко, А.І. Котелевська	116
СИСТЕМА PROZORRO ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНИХ ІНТЕРЕСІВ У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ А.О. Іщенко, А.В. Бірюкова	119
АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ Д.В. Голозубова, М.В. Похідняк	121
УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА С.В. Кавун, С.С. Любимова.....	127
МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ П.О. Крикун	130
ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМУ СЕК'ЮРИТИЗАЦІЇ АКТИВІВ ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОГО БУДІВНИЦТВА І.М. Крекотень.....	133
КАДРОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА Д.О. Кукуєва, Н.В. Педора	136
ІННОВАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА С.М. Марчишинець	139
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СЕКТОРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ О.А. Мельниченко.....	143
ШЛЯХИ ПОСИЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ І.Е. Нездойминога	146

ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	
І.П. Отенко.....	149
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВОЮ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА	
Л.О. Птащенко, В.В. Буколова.....	151
РЕЖИМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	
О.В. Погрівний.....	155
РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЧНИХ КАРТ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ	
Л.С. Половко.....	158
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ	
Б.А. Рибалко.....	160
РОЛЬ ЕНЕРГОАУДИТУ У ПРОЦЕСАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ	
Л.А. Свистун.....	165
СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ	
М.А. Семененко, В.О. Ільченко.....	169
ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО ТУРИЗМУ: ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД	
І.Г. Смирнов.....	171
СТАН ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	
Ю.І. Стовба.....	175
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
І.О. Танцюра, Я.О. Копиця.....	179
ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРА ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ	
В.В. Тюкова.....	185

об'єктами, такими, як, наприклад, підприємство та сучасними вимогами до систем безпеки підприємства. Тому захисний підхід, як мета-підхід, може слугувати концептуальною основою, але потребує подальшого розвитку у вигляді похідних концепцій та підходів. На думку автора, таким є конвергентний підхід, що ґрунтує здатність протистояти небезпекам на здатностях певних поведінкових стереотипів людей, які включені до системи безпеки. Захисний підхід, відштовхуючись від розгляду безпеки як форми захисту об'єкта, у такому випадку орієнтує на превентивно-профілактичне безпекозабезпечувальне мислення, що припускає усвідомлення та мозкову обробку довгих та складних причино-наслідкових ланцюгів. При цьому, концентрація уваги на аспектах безпеки об'єкта є постійною і безперервною, а безпекозабезпечувальна діяльність – орієнтованою на знання. На думку автора, цей напрям є доволі перспективним, оскільки поєднує онтологічну виваженість захисного підходу у безпекології та аксіологічну спрямованість поведінкового підходу в управлінні.

БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ

С.В. Онищенко, кандидат економічних наук, доцент

Полтавський національний технічний університет імені Юрія
Кондратюка, м. Полтава

Фактично немає жодної складової національної безпеки країни, яка б безпосередньо не залежала від рівня бюджетної безпеки держави. В той же час рівень бюджетної безпеки взаємозалежний і взаємопов'язаний з іншими складовими національної безпеки держави.

Дослідження теоретичної сутності бюджетної безпеки необхідно розпочати з історичних аспектів її розвитку та становлення як діалектичного взаємозв'язку безпеки та бюджету. У зв'язку з цим доцільно розглядати бюджетну безпеку з позиції еволюції формування держави і уявлення про розвиток фінансових відносин на різних етапах розвитку суспільства.

Актуальність дослідження проблематики бюджетної безпеки на сучасному етапі пояснюється тим, що протягом багатьох років Україна має дефіцитний державний бюджет, що потребує залучення додаткових ресурсів у вигляді зовнішніх та внутрішніх запозичень, грошової емісії та інших заходів, які негативно впливають на рівень фінансової безпеки держави в цілому.

Науковому осмисленню питань бюджетної безпеки, сприяли певні особливості досліджень у галузі безпеки, а саме логіка вивчення її

структурних елементів від загального до часткового і системний характер. Так, дедуктивний характер вивчення особливостей економічної безпеки виявляється в процесі аналізу витоків даного поняття [1].

Останнім часом із структурними змінами в Україні сутність категорії «безпека» набула нового системного та глибинного сенсу захищеності життєво важливих інтересів від ризиків, загроз та небезпек.

Безпека є загальноісторичною та суспільною категорією, що охоплює всю історію і все майбутнє людства, має визначне значення існування як окремої особи, так і соціального суспільства любого рівня.

На сучасному етапі розвитку безпекознавства бюджетна безпека, як економічна категорія є малодослідженою і в основному розглядається під призмою фінансової чи економічної безпеки.

В науковій літературі склалося три основні концептуальні підходи до визначення сутності бюджетної безпеки держави, але деякі науковці пропонують комплексно розглядати дану категорію, комбінуючи існуючі підходи:

бюджетна безпека як стан захищеності бюджетної системи від внутрішніх і зовнішніх загроз, що забезпечує здатність держави фінансувати реалізацію своїх функцій відповідно до національних інтересів;

бюджетна безпека як сукупність умов стійкості бюджетної системи, пріоритетна роль, якої визначається об'єктивною необхідністю існування збалансованого бюджету;

бюджетна безпека держави як стан забезпечення платоспроможності держави з урахуванням балансу доходів і видатків державного й місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів.

Найбільш повне визначення бюджетної безпеки держави в межах першого концептуального підходу запропоновано О. Барановським, згідно з яким «під бюджетною безпекою треба розуміти стан і заходи із забезпечення бюджетного суверенітету держави (можливості здійснення незалежної бюджетно-податкової політики з огляду на специфіку функціонування національної бюджетної системи); платоспроможності (рівня бюджетного потенціалу) держави і її регіонів, місцевих громад, суб'єктів господарювання і домогосподарств для виконання ними своїх функцій і убезпечення функціонування і життєдіяльності з урахуванням балансу доходів і видатків державного й місцевих бюджетів, корпоративних бюджетів і бюджетів домогосподарств та доцільності, законності, своєчасності й соціально-економічної ефективності використання бюджетних коштів на всіх рівнях...» [1; 597].

Другий концептуальний підхід базується на розумінні бюджетної безпеки держави як стійкості бюджетної системи, яка забезпечує збалансованість бюджету та його бездефіцитність. Зокрема, за С.І. Кіреєвим, бюджетна безпека характеризується ступенем збалансованості бюджету, отже, розміром його дефіциту або бездефіцитністю, а рівень бюджетної безпеки обернено пропорційний рівню бюджетного дефіциту [1; 599].

Третій підхід базується на розумінні бюджетної безпеки як стану захищеності бюджетної системи та всіх її елементів від внутрішніх і зовнішніх загроз, що забезпечує здатність держави фінансувати реалізацію своїх функцій відповідно до національних інтересів. Саме такого підходу дотримується В.Ф.Дець [4].

О.В. Деменок і В.І. Глухова стверджують, що бюджетна безпека – це спроможність бюджетної системи забезпечити фінансову самостійність держави та ефективне використання нею бюджетних коштів у процесі виконання функцій соціального захисту; державного управління і міжнародної діяльності; фінансування науки, освіти, культури, охорони здоров'я; забезпечення національної безпеки і оборони, реалізації інвестиційної та екологічної політики [5].

О.Я. Колісник характеризує теоретичні підходи до комплексного розуміння бюджетної безпеки як економічного поняття. На основі використання філософських категорій «зміст» і «форма» обґрунтовано, що зміст бюджетної безпеки проявляється у співвідношенні бюджетних коштів, параметрів їх формування і розподілу та сумарних потреб одержувачів таких ресурсів; за формою бюджетна безпека виявляється в системі оцінок, що характеризують її рівень; об'єктом бюджетної безпеки визначено бюджетні кошти, кількісні та якісні характеристики їх розподілу між ланками бюджетної системи, суспільно-політичні, правові та процедурні аспекти бюджетного процесу, що виступають як індикатори та критерії оцінки і забезпечення бюджетної безпеки; предметом – є діяльність держави, спрямована на гарантування певного рівня бюджетної безпеки, шляхом впливу на її об'єкт [6]. Бюджетну безпеку розглядає як фінансові умови, виражені у обсягах бюджетних ресурсів і принципах їх формування та розподілу, за яких забезпечується здатність держави й суспільства до самозбереження і розвитку.

Незважаючи на актуальність проблеми, сьогодні не існує єдиного загальноновизнаного визначення сутності бюджетної безпеки, семантика і морфологія цього поняття змінюються залежно від завдань, місця, а також від наявності внутрішніх і зовнішніх загроз, що існують на даному етапі розвитку суспільства.

Спираючись на дослідження вчених, бюджетну безпеку розглядають і як передумову реалізації ефективної державної фінансово-економічної політики як основи досягнення національних інтересів. Рациональне використання бюджету як фінансової бази державного регулювання ринкової економіки має забезпечувати регулювання економічних і соціальних процесів в інтересах суспільства, створювати передумови для економічного розвитку країни. Тому важливим напрямом економічної політики є досягнення економічної рівноваги у фінансовій сфері держави як неодмінної умови сталого зростання економіки та реалізації національних інтересів.

Ураховуючи викладене та спираючись на власні напрацювання, пропонуємо розглядати поняття «бюджетна безпека» в межах функціонального та захисного підходу – як рівень здатності бюджетної системи, за якої забезпечено платоспроможність й фінансову стійкість держави, ефективне використання бюджетних коштів з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку бюджетних відносин й визначено потенційну спроможність протистояння та упередження загрозам внутрішнього і зовнішнього походження.

Форма вияву бюджетної безпеки виявляється в системі оцінок, що характеризують її рівень у динаміці й відносно оптимального значення індикаторів та інтегрального індексу.

Об'єктом бюджетної безпеки є рівень виконання державного бюджету, ефективність використання бюджетних ресурсів, бюджетний процес, бюджетна система.

Предметом бюджетної безпеки виступає діяльність органів державної влади, фінансових інституцій, інструментів бюджетної політики спрямовані на реалізацію безпечного рівня бюджетної безпеки.

Бюджетна безпека визначає домінуючу роль в системі фінансової та економічної безпеки держави. Сучасна парадигма безпекознавства свідчить, що безпека – це найважливіша категорія і необхідна передумова збалансованого функціонування системи суспільних відносин, що забезпечує захищеність від глобальних викликів та загроз.

Системоутворювальним елементом бюджетної безпеки держави є державний бюджет, що є багатоаспектним поняттям. Бюджет, як інструмент державної політики, відіграє ключову роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку держави, реалізацію її національних інтересів, а саме обсяг і структура дохідної та видаткової частин бюджету впливають на функціонування всіх секторів економіки.

Література

1. Барановський О. І. Філософія безпеки: [монографія] / О. І. Барановський; у 2-х т. Т.1. – К.: УБС НБУ, 2014. – 831 с.

2. Варналій З. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення : [монографія] / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. – К.: Знання України, 2011. – 299 с.

3. Власюк О. С. Теорія і практика безпеки в системі науки про економіку: наукова доповідь / О. С. Власюк. – К.: Нац. ін-т проблем міжнар. безпеки при Раді національної безпеки і оборони України, 2008. – 48 с.

4. Дець В. Ф. Міжбюджетне регулювання в системі забезпечення економічної безпеки держави: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 21.04.01 – Економічна безпека держави / В. Ф. Дець. – К., 2008. – 25 с.

5. Деменок О. В. Бюджетна безпека України як складова фінансової безпеки держави: стан та перспективи [Електронний ресурс] / О.В. Деменок, В.І. Глухова. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/nie/2010_1/016-022.pdf.

6. Колісник О. Я. Бюджетна безпека у забезпеченні стратегії соціально-економічного розвитку держави: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит / О.Я. Колісник. – Тернопіль, 2009. – 20 с.

ГІПОТЕЗА АДАПТИВНОГО РИНКУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЕВОЛЮЦІЙНИХ ПРИНЦИПІВ ДЛЯ ПОЯСНЕННЯ ПОВЕДІНКИ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

О.Л. Пластун, доктор економічних наук, доцент
ННІБТ «УАБС» Сумського державного університету, м. Суми

Поведінкові фінанси та гіпотеза ефективного ринку є протилежними концепціями, які базуються на різних припущеннях та умовах, розуміючи фінансові ринки та їх поведінку по-різному. Ключовою відмінністю є раціональність учасників ринку. Їх поведінка є раціональною згідно з гіпотезою ефективного ринку і нераціональною з точки зору поведінкових фінансів.

Ендрю Ло (2004) запровадив абсолютно нову концепцію, намагаючись примірити гіпотезу ефективного ринку з поведінковими фінансами. Свій підхід він назвав Гіпотезою адаптивного ринку. Основна ідея, яка закладена в основу цієї гіпотези, полягає у застосуванні принципів еволюції (конкуренція, природний відбір, адаптація, розмноження тощо) до фінансових ринків. Е. Ло стверджував: те, що біхейвіористи вважають ознаками економічної нераціональності – самовпевненість, надреакція та ін., є насправді складовими еволюційної моделі адаптації індивідів до змін у зовнішньому середовищі.